

توریسم

تلنگر

نیشگون

ورود کالاهای شبه‌صنایع دستی

تهدیدی برای هنر و میراث فرهنگی ایران

مدیر خانه صنایع‌دستی ایران گفت: ورود کالاهای شبه‌صنایع دستی به بازار نه‌تنها اقتصاد خانواده‌های هنرمند را تحت تأثیر قرار می‌دهد، بلکه میراث فرهنگی و هنر اصیل ایرانی را نیز تهدید می‌کند.

ناهد گازرانی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: هنرمند وقتی تمام مراحل تولید، معرفی و فروش آثار خود را به تنهایی انجام می‌دهد، تحت فشار مالی و ذهنی قرار می‌گیرد و ایسن موضوع مانع از تمرکز او روی خلاقیت و کیفیت آثار می‌شود. برند کردن هنر توسط خود هنرمند بسیار دشوار است و نیازمند حمایت متخصصان و علاقه‌مندان این حوزه است.

وی با هشدار نسبت به ورود کالاهای شبه‌صنایع‌دستی به بازار گفت: این روند می‌تواند اقتصاد خانواده‌های هنرمند و همچنین میراث فرهنگی و هنری ایران را تهدید کند. کالایی که اصالت ایرانی ندارد، امکان است جای هنر واقعی را بگیرد و ارزش‌های فرهنگی ما را تحت تأثیر قرار دهد.

گازرانی افزود: مسئله تنها جنبه اقتصادی

ندارد؛ بلکه حفاظت از فرهنگ و انتقال ارزش‌های هنری به نسل‌های بعد نیز اهمیت فراوانی دارد. برخی هنر‌ها بدون حمایت ممکن است مغفول بمانند و حتی از بین بروند.

وی بر اهمیت حمایت رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی در معرفی صنایع دستی تأکید کرد و گفت: اگر حلقه‌های ارتباطی میان هنرمند و رسانه‌ها نزدیک‌تر شوند، معرفی و برند شدن هنر ایران آسان‌تر خواهد شد. بسیاری از هنرمندان مجبورند برای معرفی آثار خود از مسیرهای غیررسمی یا دوستان کمک بگیرند، اما حضور فعال رسانه‌ها می‌تواند این مسیر را هموار کند.

مدیر خانه صنایع دستی ایران با اشاره به تجربه شخصی خود بیان کرد: همیشه لازم است کسی هنرمند را معرفی کند و ارتباط‌ها برقرار شود، اما پیدا کردن چنین ارتباطاتی دشوار است و فشارهای اقتصادی و محدودیت‌ها مسیر فعالیت هنرمند را سخت‌تر می‌کند.

مدیر خانه صنایع دستی ایران درباره فشارهای اقتصادی گفت: شرایط مالی، اجاره‌ها و محدودیت‌های تحصیلی و آموزشی که باید کمک‌کننده باشند، گاهی خود محدودیت ایجاد می‌کنند. هنرمندی که دغدغه کارآفرینی اجتماعی و حمایت از آسیب‌دیدگان دارد، باید توان زیادی صرف حل این مسائل کند.

گازرانی تأکید کرد: هنر ایران با پشتوانه فرهنگ و تاریخ غنی خود قابلیت جهانی شدن و تبدیل شدن به یک برند ملی را دارد، اما بدون حمایت تخصصی، رسانه‌ای و ساختارمند، هنرمند تنها خواهد ماند و بسیاری از هنر‌ها مغفول و حتی از بین خواهند رفت.

چالش

یک مرمتگر آثار و بناهای تاریخی با اشاره به افت کیفیت آموزش و بحران بیکاری در رشته مرمت، گفت: «تا زمانی که گردشگری در کشور رونق نگیرد، نه مرمت جان می‌گیرد و نه فارغ‌التحصیلان این رشته جذب بازار کار می‌شوند. مرمت بدون گردشگر، صرفاً به مدرک‌گرایی و بیکاری ختم می‌شود.»

در شرایطی که رشته‌های مرتبط با میراث فرهنگی، به‌ویژه مرمت بنا و بافت‌های تاریخی، با افت کیفیت آموزش، مدرک‌گرایی و فاصله روزافزون دانشگاه از میدان عمل مواجه‌اند، ایسنا به عنوان خیرگزاری دانشجویان ایران بر آن است تا در پرونده‌ای به بررسی کیفیت آموزش این رشته در دانشگاه‌ها، کمیوها و چالش‌های آن و همچنین جایگاه آکادمیک این رشته در بازار کار، از دیدگاه دانشجویان، فارغ‌التحصیلان و اساتید حوزه مرمت بپردازد.

سیامک علیزاده، مرمتگر آثار، بناها و اشیاء تاریخی و اسنادپار دانشگاه فرهنگت در گفت‌وگو با ایسنا، ابتدا به مرور شکل‌گیری رشته تحصیلی مرمت پرداخت و اظهار کرد: رشته مرمت از نظر تخصصی به سال ۱۳۵۶، یعنی پیش از انقلاب، بازمی‌گردد. این رشته در ابتدا به‌صورت تحصیلات تکمیلی آموزش داده می‌شد. آن زمان دوره کارشناسی ارشد تعریف شده بود و دانشجویان معمولاً با مدرک کارشناسی از رشته‌های مانند باستان‌شناسی، معماری یا سایر رشته‌های مرتبط وارد دوره فوق‌لیسانس مرمت می‌شدند و پس از دو یا سه سال تحصیل، فارغ‌التحصیل می‌شدند. پس از انقلاب و با شکل‌گیری شورای عالی انقلاب فرهنگی، ساختار آموزشی تغییر کرد و دوره کارشناسی برای این رشته تعریف شد. در همین مقطع، رشته مرمت به دو شاخه تقسیم شد: «مرمت آثار تاریخی» و «مرمت بناهای تاریخی». دانشجویان مرمت بناهای تاریخی باید تا حدی با معماری، نقشه‌کشی و مصالح ساختمانی آشنا باشند و مطالعات مرتبطی داشته باشند. در مقابل، دانشجویان مرمت آثار تاریخی نیز باید پیش‌زمینه‌هایی در حوزه باستان‌شناسی، تاریخ هنر یا مطالعات موزه‌ای داشته باشند.

او افزود: در هر صورت، این دو رشته در مقطع کارشناسی راه‌اندازی شدند و نخستین مرکزی که به‌صورت آکادمیک و دانشگاهی به آموزش آن‌ها پرداخت، دانشگاه فارابی آن زمان بود؛

دانشگاهی که بعدها به دانشگاه هنر تبدیل شد. شعبه اصفهان دانشگاه هنر جزو نخستین مراکزی بود که این رشته‌ها را به‌طور جدی و دانشگاهی تدریس کرد. هر دو رشته، هم مرمت آثار تاریخی و هم مرمت بناهای تاریخی، رشته‌های بسیار مهم و ضروری هستند؛ چراکه ایران از جمله کشورهایی است که از نظر آثار تاریخی، چه در حوزه اشیای تاریخی و چه در حوزه بناهای تاریخی، بسیار غنی و به‌شیراز است و به این تخصص به‌شدت نیاز دارد؛ نیازی که هم‌اکنون وجود دارد و هم در آینده نیز ادامه خواهد داشت.

بر خورد قانونی

با عاملان حک

یادگاری بر دیواره‌های

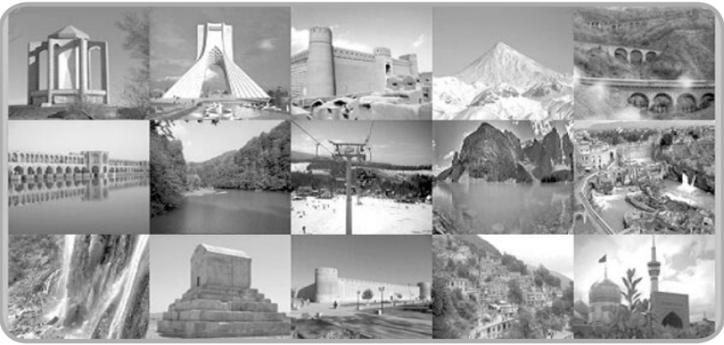
تاریخی فارس

رئیس اداره حقوقی و املاک اداره‌کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس از پیگیری قاطع و همه‌جانبه تخلف صورت گرفته در مجموعه جهانی تخت‌جمشید خبر داد. به گزارش ایسنا، داریوش اسدی با اعلام این مطلب اظهار کرد: درپی گزارش ثبت‌شده مبنی بر واردآمدن آسیب ناشی از حک یادگاری بر بخشی از دیواره‌های تاریخی، بلافاصله موضوع در دستور کار اداره حقوقی قرار گرفت و هماهنگی‌های لازم با پایگاه میراث جهانی، یگان حفاظت و حراست مجموعه انجام شد. رئیس اداره حقوقی و املاک اداره‌کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس افزود: صیانت از آثار تاریخی، به‌ویژه آثار ثبت‌شده در فهرست میراث جهانی، وظیفه‌ای قانونی و ملی است و با هرگونه تعرض به این سرمایه‌های ارزشمند، بدون اغماض و در چارچوب قانون برخورد خواهد شد. اسدی با اشاره به مستندسازی دقیق ابعاد این تخلف تصریح کرد: تمامی بخش‌های مجموعه تحت پوشش دوربین‌های نظارتی قرار دارد و بررسی تصاویر ثبت‌شده درحال انجام است. مستندات لازم جهت شناسایی فرد یا افراد خاطی گردآوری شده و پس از تکمیل فرایند حقوقی، پرونده برای رسیدگی به مراجع قضایی ارسال خواهد شد.

بیتوته

گردشگری؛ قربانی اول ناپایداری‌های اجتماعی

این پخش نیز دچار افت شدید می‌شود. تجربه نشان داده که گردشگری معمولاً اولین قربانی در چنین بحران‌هایی است و حتی پس از فروکش کردن شرایط ناپایدار، زمان قابل توجهی برای بازسازی اعتماد و بازگشت آرامش نیاز

دارد. وی تأکید کرد: در مورد گردشگر خارجی، حساسیت به امنیت بسیار بالاتر است. حتی وقوع یک اتفاق کوچک یا انتشار یک خبر منفی می‌تواند باعث واکنش شدید و توقف کامل جریان گردشگری شود. به همین

دلیل، گردشگری ورودی در شرایط بی‌ثبات اجتماعی با بیشترین آسیب مواجه می‌شود.

«آبشار پیران» خروار خروار اعتبار می‌خواهد

اما مثقال مثقال اعتبار می‌گیرد!

حدود هشت سال از آن زلزله، به دلیل اعتبارات اندکی که به این پروژه اختصاص پیدا می‌کند، راه دسترسی آن هنوز به صورت کامل بازسازی نشده است. وی تصریح کرد: مجموعاً طی این سال‌ها حدود چهار میلیارد تومان اعتبار به آبشار پیران تخصیص پیدا کرده که با این اعتبار، پارکینگ مجموعه، سرویس‌های بهداشتی و حدود ۶۰۰ متر از مسیر یک پارکینگ تا آبشار را بازسازی کردیم و حدود ۴۰۰ متر دیگر آن باقی مانده است. حسینی اظهار کرد: اواخر دهه ۹۰م چندین بارش سیل آسا باعث رانش زمین و فرو ریخته‌شدن بخش‌هایی از صخره‌های مسیر دسترسی به آبشار پیران شد که این موضوع هزینه‌های بازسازی را برای ما دوچندان کرد.

مدیرعامل شرکت توسعه گردشگری کرمانشاه اضافه کرد: اعتباری هم که برای امسال به این محوطه گردشگری تعلق گرفته حدود چهار میلیارد تومان به شکل اوراق مشارکت است که هنوز تخصیص پیدا نکرده و مشخص نیست چه مقدار از آن تخصیص پیدا کند. حسینی بی بیان اینکه به رقم امروز حدود ۱۵ تا ۲۰ میلیارد تومان برای بازسازی و محوطه‌سازی کامل آبشار پیران نیاز است، عنوان کرد: با این اعتبار می‌توان حدود ۴۰۰ متر باقی‌مانده راه دسترسی به آبشار، احداث دیوار حائل، احداث الاچیق‌ها و سکوهای نشیمن و اتراق برای گردشگران، برق‌رسانی برای روشنایی مسیر پیاده‌راه و آبرسانی برای سرویس‌های بهداشتی و تامین آب آشامیدنی را انجام داد.

مدیرعامل شرکت توسعه گردشگری کرمانشاه گفت: اگر سرمایه‌گذاران بخواهند در این محوطه گردشگری سرمایه‌گذاری داشته باشند، ما آماده همکاری هستیم، اما اگر سرمایه‌گذاری پای کار نیاید، هرساله به صورت منظم باید اعتباری به این محوطه تزریق شود تا از شرایط فعلی خارج شود. وی به ظرفیت‌های آبشار پیران برای جذب گردشگران هم اشاره کرد و افزود: این جاذبه گردشگری در منطقه‌ای قرار گرفته که ظرفیت زیادی برای احداث پروژه‌های گردشگری همچون زپ‌لاین، پل معلق و مسیر دسترسی به روستای گردشگری زالگه به آبشار را دارد، لذا امیدواریم با همراهی مسئولین شهرستان بتوانیم پیران را همانند گذشته به یکی از قطب‌های گردشگری غرب استان تبدیل کنیم. آبشار پیران واقع در شهرستان سرپل‌ذهاب استان کرمانشاه از مرتفع‌ترین آبشارهای ایران است که حدود ۱۸۰ متر ارتفاع دارد. این آبشار سه طبقه از جاذبه‌های گردشگری مهم این منطقه است و هرساله گردشگران زیادی از آن بازدید می‌کنند.

فارغ‌التحصیلان بیکار نتیجه مرمت بدون گردشگر!

علیزاده رونق در این رشته را منوط به رونق گردشگری دانست و گفت: اگر بخواهیم در این حوزه رونق ایجاد کنیم و به فارغ‌التحصیلان امید بدهیم، به‌نظر من بهترین راهکار، رونق جدی به گردشگری است. با ورود گردشگر، نیاز به خدمات مسوزهای، خانه‌های تاریخی، اقامتگاه‌ها و فضاهای فرهنگی افزایش پیدا می‌کند. بناهای تاریخی، موزه‌ها و مناطق گردشگری، بدون ایجاد درآمد پایداری امکان ادامه حیات ندارند و دولت نیز به‌تنهایی نمی‌تواند این حوزه‌ها را پوشش دهد. نمونه آن، خانه‌های تاریخی در شهرهایی مانند اصفهان و کاشان است که بسیاری از آن‌ها متروک شده‌اند یا سرمایه‌ای برای مرمت آن‌ها وجود ندارد. اگر گردشگری تقویت شود و سرمایه از این طریق تزریق شود، این بناها احیا می‌شوند و نه‌تنها برای مرمتگران، بلکه برای راهنمایان گردشگری، موزه‌داران، باستان‌شناسان، صنایع‌دستی، فروشگاه‌های هدایا و بسیاری از مشاغل دیگر اشتغال ایجاد می‌شود.

این مرمتگر اظهار کرد: متأسفانه یا به ایسن موضوع توجه نکرده‌ایم یا

علیزاده گفت: در ایران اما شرایط متفاوت است. وقتی گردشگر

وجود ندارد، پولی هم تزریق نمی‌شود. وقتی پول نیست، هزینه‌ای هم برای مرمت آثار انجام نمی‌شود. در حالی که اگر توریست وارد شود، یکی از اولین چیزهایی که می‌خواهد، اقامت در فضاهای اصیل و تاریخی است. مثلاً خانه‌های تاریخی مرمت‌شده. این نوع اقامتگاه‌ها هم برای گردشگران جذاب است و هم دقیقاً همان چیزی است که آن‌ها از ایران انتظار دارند، بافت قدیم، معماری سنتی، هویت و اصالت تاریخی. اما سؤال این‌جاست که با چه سرمایه‌ای؟ بخش خصوصی جلسو نمی‌آید، چون تضمینی وجود ندارد. بخش دولتی هم به دلیل ضعف بودجه، توان سرمایه‌گذاری گسترده ندارد. راه‌حل این است که مردم و بخش خصوصی وارد میدان شوند، اما آن‌ها هم به نیاز به تضمین دارند. باید مطمئن باشند که گردشگر می‌آید، اقامت می‌کند و هزینه می‌پردازد. وقتی چنین تضمینی وجود ندارد، طبیعی است که کسی حاضر نباشد سرمایه‌گذاری کند. ساختنمانی مرمت می‌شود، هزینه زیادی برایش صرف می‌شود، اما خالی از مسافر می‌ماند و سرمایه‌باز نمی‌گردد.

آینده‌ای که شما دربرآورش برسیدید، اگر با همین وضعیت اقتصادی، محدودیت‌های گردشگری و شرایط موجود ادامه پیدا کند، چندان امیدوارکننده نخواهد بود. تورسیسم زمانی رونق می‌گیرد که آرامش حاکم باشد، روابط بین‌المللی بهبود پیدا کند. تحریم‌ها وجود نداشته باشد و تبلیغات منفی علیه ایران خنثی شود. اگر این فضا فراهم شود، آن‌وقت می‌توان برای آینده برنامه‌ریزی کرد و امیدوار بود که در حوزه اشتغال، به‌ویژه در رشته مرمت، رونق ایجاد شود.

رئیس اداره حقوقی و املاک اداره‌کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس از پیگیری قاطع و همه‌جانبه تخلف صورت گرفته در مجموعه جهانی تخت‌جمشید خبر داد. به گزارش ایسنا، داریوش اسدی با اعلام این مطلب اظهار کرد: درپی گزارش ثبت‌شده مبنی بر واردآمدن آسیب ناشی از حک یادگاری بر بخشی از دیواره‌های تاریخی، بلافاصله موضوع در دستور کار اداره حقوقی قرار گرفت و هماهنگی‌های لازم با پایگاه میراث جهانی، یگان حفاظت و حراست مجموعه انجام شد. رئیس اداره حقوقی و املاک اداره‌کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس افزود: صیانت از آثار تاریخی، به‌ویژه آثار ثبت‌شده در فهرست میراث جهانی، وظیفه‌ای قانونی و ملی است و با هرگونه تعرض به این سرمایه‌های ارزشمند، بدون اغماض و در چارچوب قانون برخورد خواهد شد. اسدی با اشاره به مستندسازی دقیق ابعاد این تخلف تصریح کرد: تمامی بخش‌های مجموعه تحت پوشش دوربین‌های نظارتی قرار دارد و بررسی تصاویر ثبت‌شده درحال انجام است. مستندات لازم جهت شناسایی فرد یا افراد خاطی گردآوری شده و پس از تکمیل فرایند حقوقی، پرونده برای رسیدگی به مراجع قضایی ارسال خواهد شد.

همچنین گردشگری مذهبی، به دلیل پیوند عمیق با باورها و انگیزه‌های دینی، تداوم بیشتری نسبت به برخی دیگر از اشکال گردشگری از خود نشان می‌دهد. وی اضافه کرد: سفرهای کوتاه‌مدت پیرامونی و مقطعی، در شرایط ناپایدار اجتماعی بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرند. با این‌حال، اگر این شرایط به‌صورت طولانی‌مدت ادامه پیدا کند، حتی این نوع سفرها نیز دچار افت می‌شوند و جریان کلی گردشگری با رکود جدی مواجه خواهد شد. این استاد دانشگاه با اشاره به وضعیت گردشگری ایرانیان تصریح کرد: در برخی مقاطع، شاهد افزایش جریان سفر به کشورهای همجوار بوده‌ایم که این موضوع نیز نشانه‌ای از وضعیت نامناسب گردشگری داخلی است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که گردشگری ایران در چنین شرایطی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و نیازمند تحلیل و سیاست‌گذاری جدی است.

سقایی درباره عوامل مؤثر بر بازگشت اعتماد مسافران و رونق دوباره گردشگری گفت: نخستین و مهم‌ترین عامل، وضعیت اقتصادی است. تا زمانی که نیازهای اولیه مردم به‌درستی تأمین نشود، نمی‌توان انتظار داشت که گردشگری دوباره به‌عنوان یک اولویت در سبب‌خانوار قرار بگیرد. وی تصریح کرد: حتی در شرایط اقتصادی سخت، سنت سفرهای نوروزی همواره تا حدی حفظ شده و مردم تلاش کرده‌اند با صرفه‌جویی، سفر را تجربه کنند، اما اگر بحران اقتصادی و اجتماعی تداوم داشته باشد، این الگو نیز دچار فرسایش می‌شود و گردشگری با رکود عمیق‌تری مواجه خواهد شد.

گزارش

فکرها و قول‌هایی

برای بازار رشت

معاون میراث فرهنگی پس از دیداری که از بازار به آتش کشیده‌شده رشت داشت، با اعلام این‌که ۴۲۰ مغازه نابود و بیش از ۵ هزار میلیارد تومان خسارت برآورد شده است، گفت: بازار رشت با سرعت و دقت احیا می‌شود.

به گزارش ایسنا، علی دارابی، قائم‌مقام وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی و معاون میراث‌فرهنگی پس از بازدیدی

که از بازار رشت داشت، یادداشتی از مشاهدات و گزارش‌هایی که دریافت کرده بود، نوشت که در بخشی از آن، که با عنوان «در سوگ بازار تاریخی رشت» منتشر شده، آمده است: «بازار تاریخی رشت بزرگ‌ترین بازار روباز ایران بود. ۲۴ هکتار که در ۱۴ کاروانسرا با راسته‌هایی متصل به هم که رویانگر زندگی، معیشت، تاریخ، شغل، اقتصاد و امید مردم رشت در طول تاریخ بوده است. بازار تاریخی رشت دیرینگی آن به عهد صفویه باز می‌گردد، اما رونق و تاریخچه اصلی آن از دوره قاجار آغاز می‌شود. این بازار در طول تاریخ بارها شاهد آسیب و تخریب بوده است؛ دوره کریم خان زند، آقامحمدخان قاجار، آخرین آن‌حریق و آتش‌سوزی در سال ۱۳۳۳ بوده است. اما این‌بار شدت، حجم تخریب و ویرانی اصلاً قابل مقایسه با گذشته نیست. راسته کتاب‌فروشان، میخ‌فروشان، بازار قیصریه فخر، بازار طاقی بزرگ، بازار طاقی کوچک و بازار ملک، بخش‌های اصلی است که تخریب شده. در سفر به استان گیلان روز شنبه ۱۸ بهمن ۱۴۰۴ به همراه دکتر حق‌شناس، استاندار گیلان، جمعی از مسئولان استانی و نمایندگان اصناف و کسبه از بازار تاریخی رشت، بازدید کردم. بیش از ۵هزار میلیارد تومان برآورد میزان خسارت است!؟

سه کاروانسرای تاریخی که در مالکیت بخش خصوصی، آستان قدس رضوی و اوقاف است، همه به‌شدت آسیب دیده و دچار تخریب شده است. در نشست صمیمی که من و استاندار محترم و اعضای شورای فنی و راهبردی بازار تاریخی رشت (که در همین سفر احکام آنها ابلاغ و مشغول فعالیت شدند) حضور داشتند، نمایندگان اصناف، مطالبات و تقاضاهای خود را بیان کردند. حرف اصلی آنها این بود: «سرعت عمل در بازسازی و مرمت».

من با بازاریان و کسبه ابراز همدردی کردم و تأثر و تأسف عمیق خود و همکارانم را از تخریب بازار و از بین رفتن امکان کسب و کار انسان اعلام کردم و گفتم: اطمینان داشته باشید مجموعه دولت و سایر نهادهای مسئول به ویژه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در حوزه مأموریت و اختیارات خود با سرعت و دقت به وظایف خود همت خواهند گماشت.

تشکیل شورای راهبردی و فنی برای نظارت بر مرمت و بازسازی برابر ملاحظات میراث فرهنگی، تعیین مشاور، انتخاب مدیر پروژه، استقرار دفتر و اتاق فرماندهی وضعیت در حوزه میراث و شهرداری در بازار با مشارکت فعال ذی‌نفعان و کسبه و بازاریان در بازسازی و مرمت، مطالبه از نهادهای ذی‌ربط مثل آستان قدس رضوی، اوقاف برای ایفای مسئولیت‌های خود، درخواست بودجه و اعتبار ویژه برای بازسازی و مرمت از دولت و بانک‌ها از عمده‌ترین صویبات این سفر بود. بازسازی و مرمت بازار تاریخی رشت فراتر از توانایی و ظرفیت استان است و نیازمند عزم و اقدام ملی از سوی دولت است.»

درباره انجام اقدام فوری و سریع‌تر در بازار رشت، چندی پیش نیز جبار کوچکی‌نژاد، نماینده رشت در مجلس شورای اسلامی تذکره‌هایی داده و با اشاره به سرگردانی کاسبان بازار رشت، گفته بود: «انتظار می‌رود که رئیس مجلس تذکرایی داده تا بیمه به تکالیف خود عمل کند.» که محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی هم در پاسخ به این تذکر، گفته بود که «حتماً این موارد را پیگیری خواهم کرد.»

با این‌حال، تأکید بر اقدام «فوری» و «سریع» یا طرحی که استانداران گیلان برای احیای بازار رشت دارد و در حضور مسئولان میراث فرهنگی به آن اشاره کرده است، نگرانی‌هایی را نسبت به تغییر هویت این بازار نوستالژیک، در جریان بازسازی‌های آن، ایجاد کرده است.